

В Багдаді все спокійно. Як для фронту купили браковані БТР

Середа, 19 червня 2019, 06:00

Шість років тому Україна провалила найбільший контракт на півмільярда доларів за постачання військової техніки в Ірак. Лише нещодавно ГПУ оголосила підозру колишнім керівникам державного концерну "Укрспецекспорт", які разом з екс-міністром оборони Дмитром Саламатіним, за офіційними даними, поцупили в держави 46 мільйонів доларів.

Гроші – лише один бік медалі. Інший – пригоди бронетехніки, яку відмовилися приймати іракці.

Більше року, з березня 2013-го по квітень 2014-го року, 40 вітчизняних БТРів, котрі були визнані бракованими приймаючою стороною, провели у відкритому морі – Ірак відмовився впускати техніку в порт.

На початку 2014 року понівечену корозією техніку довелося повернути на батьківщину. У рідних краях наступникам Саламатіна спало на думку відшкодувати збитки від проваленого контракту грошима з бюджету. Так би мовити, війна з Росією все спише.

Іракський гамбіт

У 2009 році Україна вийшла на пік своїх можливостей в експорті військових товарів. Після тривалих перемовин найвищих кабінетів Києва та Багдаду було підписано кілька угод на постачання зброї загальною сумою понад 560 мільйонів доларів. Найбільша угода сягнула 457 мільйонів, за які Міністерству оборони Республіки Ірак мали передати 420 одиниць колісних бронетранспортерів БТР-4 та незначну кількість інших машин.

Зі сторони України за виконання угоди відповідали державна компанія "Укрспецекспорт" та її дочірня компанія "Прогрес".

Першу компанію на момент підписання угоди очолював Сергій Бондарчук (нині перебуває у Британії); з 2010 року очолював Дмитро Саламатін (переховується у Росії), а з 2011 року – Дмитро Перегудов (був оголошений у розшук).

ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ ПЕРЕГУДОВ

ОКРЕМІ ФАКТИ З РЕЗЮМЕ

З 1997 РОКУ

працював у державній компанії «Укрспецекспорт» (закупівля і продаж військової та спеціальної продукції Міноборони, СБУ, МВС, УДО та інших військових формувань)

З 2005 РОКУ

директор державної зовнішньоторговельної фірми «Укрінмаш» (дочірня структура «Укрспецекспорту»)

З СІЧНЯ 2011 ПО ЛЮТИЙ 2012 РР.

в.о. гендиректора «Укрспецекспорт», змінивши на посаді призначеного директором концерну «Укроборонпрому» Дмитра Саламатіна («Укрспецекспорт» увійшов в структуру концерну)

ЛЮТИЙ-ЧЕРВЕНЬ 2012 РОКУ

обіймав посаду директора «Укроборонпрому» після призначення Дмитра Саламатіна Міністром оборони України

З ЛИСТОПАДА 2011 ПО ЧЕРВЕНЬ 2013 РОКУ

рік керував державною зовнішньоторговельною фірмою «Прогрес» очолював комісію з припинення державної зовнішньоторговельної фірми «Прогрес» (дочірня структура «Укрспецекспорту»)

З 2017 РОКУ

на території України оголошений в розшук через підозру у заволодінні у складі злочинної групи 24 млн доларів із іракського контракту

Протягом 2011-13 років Перегудов також очолював комісію з припинення Спеціалізованої зовнішньоторговельної фірми "Прогрес". У професійних колах його називають "людиною, яка може продати все". Мається на увазі – довгий послужний список з продажу української зброї.

Безпосередньо за виробництво БТРів відповідало Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова – ХКБМ.

Незважаючи на велику кількість начальників в "Укрспецекспорті", останні сконцентрували свою діяльність на формуванні складної мережі офшорних

посередників для виводу іракських коштів. І зовсім прогавили контроль над якістю виконання робіт харківським бюро.

Загалом Міністерство оборони Іраку встигло **заплатити** Україні за поставлену техніку 261,8 млн доларів. З яких за часів Саламатіна-Переґудова 46 мільйонів були перераховані за юридичні, інформаційні та консультаційні послуги **на десяток фірм** на трьох континентах.

Це Universal Investment Group, Jankovic&Associates Inc, Runestone Partners LLC (всі з США), Wahi AL-Abda'a Co, Rawat Al-Moruge, Al Khairat Al Arabia Co (всі з Іраку), Company Paragon Impex Ltd, Lionel Europe Corporation (обидва Британія), Mirage Sarl (Ліван), AL-Jar trading FZCO (ОАЕ) та DinetGroupLTD (Беліз).

Згодом слідство встановило, що жодних послуг насправді не було надано. А повна сума, яку підлегли Переґудова планували скинути на фіктивні фірми, сягає **82 млн доларів**. Та їм завадили іракці, які відмовилися від частини товару.

*"Встановлено, що у 2009-2013 роках ДП СЗТФ "Прогрес" для забезпечення виконання укладених з Міністерством оборони Республіки Ірак контрактів залучено для надання агентських, юридичних та інших послуг іноземній компанії, яких у дійсності надано не було", – йдеться в **судових документах**.*

З України були прийняті лише **88 БТР**. Інші бронемашини іракська сторона відмовилася приймати **через тріщини** у броні та деформації, які з'явилися через **недотримання** технологій зварювання. Репутації України як надійного продавця зброї був покладений край.

І хоча сьогодні офіційно в концерні відмовляються коментувати будь-які деталі іракського контракту, немає підстав вважати, що подібна історія не повториться знову.

На цьому пригоди БТР не закінчилися. На початку 2014 року розпочалася війна. І державні ділки після зриву контракту з Іраком згадали, що понесені збитки можна відшкодувати за бюджетні гроші.

Війна все спише

У квітні 2014 року Міністерство внутрішніх справ **погодило** військовій частині 3005 Нацгвардії закупівлю БТР-4Е за 368 млн гривень.

Це була та сама горе-партія БТРів для Іраку.

Однією з основних умов даного контракту було те, що продукція мала бути абсолютна нова, тобто виготовлена у той же рік. Пізніше проведена ревізія Держфінінспекції виявила, що закуплені БТР були **виготовлені** за два-три роки до підписаного контракту.

Більше того, машини довгий час провели на відкритому морському повітрі, що додатково вплинуло на деформацію бронемашин, а деякі їхні вузли та агрегати підлягали заміні.

Те, що БТРи знову перетнули митний кордон при поверненні на територію України, призвело до сплати додаткового митного збору 2% від вартості бронетранспортера.

За підрахунками фінінспекторів витрати на мито та ремонт товару сягнули 23 млн гривень і (увага!) були закладені в суму контракту з Нацгвардією.

Лінійна версія БТР-4Е була розроблена спеціально під виконання іракського контракту. Вона озброєна бойовим модулем БМ-7 "Парус", 30-мм гарматою, танковим кулеметом та автоматичним гранатометом.

На цю бронемашину був встановлений дефорсований варіант двигуна потужністю 400 кінських сил.

Нещодавно в мережі з'явилося фото українського бронетранспортера, який стоїть на озброєнні армії Іраку.

БТР-4Е

ФОТО DEFENSE EXPRESS

"У свою чергу відповідно до формулярів на техніку датою виготовлення продукції зазначався 2014 рік, технічне обслуговування та дообладнання одиниць техніки не проводилось, що не відповідало дійсності", – пізніше таких висновків дійшла військова прокуратура.

Характерно, що, щойно даним контрактом зацікавилися прокурори, чиновники Нацгвардії повністю заперечили свою причетність до афери з текстом контракту.

На допитах слідчі дійшли висновку, що менеджери Харківського конструкторського бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова ввели чиновників у погонах в оману.

Це дало підстави військовій прокуратурі звернутися до Господарського суду з позовом до ХКБМ про відшкодування 23 млн гривень. Щоправда, вже кілька років справа безуспішно тягнеться в суді. За **свіжою інформацією** від Національної гвардії, поки що жодні кошти не поверталися.

На виконання доручення МВС від 07.05.2019 № 477 зі у Головному управлінні Національної гвардії України в межах компетенції розглянуто Ваш запит на публічну інформацію від 04.04.2019, адресований Міністерству внутрішніх справ, щодо надання інформації про відшкодування коштів у зв'язку зі зверненням до суду з позовною заявою заступника військового прокурора сил антитерористичної операції в інтересах держави в особі Міністерства внутрішніх справ України, Головного управління Національної гвардії України, військової частини 3005 Східного оперативного-територіального об'єднання Національної гвардії України до Державного підприємства «Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О. О. Морозова» про визнання недійсним договору та стягнення 23 206 757,80 грн.

Крім того, у межах компетенції розглянуто також Ваш запит на публічну інформацію від 04.04.2019, адресований Головному управлінню Національної гвардії України, з цього ж питання.

Повідомляємо, що зазначені кошти до Міністерства внутрішніх справ України та Головного управління Національної гвардії України не надходили.

Фото з відповіді Нацгвардії

Заради справедливості треба згадати і дворічної давнини нашуміле розслідування СБУ диверсії на Лозівському ковальсько-механічному заводі, у якого ХКБМ закупувало готові корпуси для виготовлення БТР як для іракського контракту, так і для вітчизняного ринку.

ЛКМЗ – приватизоване підприємство, яке належить народному депутату з групи "Воля народу" Анатолію Гіршфельду.

В січні 2017 року СБУ почала **розслідувати** наявність тріщин на корпусах бронетранспортерів, виготовлених саме на ЛКМЗ.

"Згідно з висновком Інститута електрозварювання ім. Є.О. Патона, основною причиною виникнення тріщин на корпусах бронетранспортерів є використання посадовими особами ТОВ "ЛКМЗ" при виготовленні корпусів низьколегового зварювального дроту СВ-10ГСМТ", – йдеться в судових документах.

Розслідування у справі ведеться за статтею "Диверсія", яка карається позбавленням волі на строк від 10 до 15 років з конфіскацією майна чи без такої.

Та, незважаючи на реальні тріщини на броні та висновки інституту електрозварювання, вже у жовтні 2017 року, тобто через 9 місяців після старту, в СБУ **закрили справу** через "відсутність в діянні складу кримінального правопорушення".

У матеріалах слідства закритої справи залишилася згадка, що браковані корпуси поставлялися на Харківський бронетанковий завод і після 2014 року вже для потреб вітчизняних Збройних сил.

Чи праві в СБУ, чи ні, що закрили справу, але армія безпосередньо відчула, що таке несправна техніка.

Того ж 2014 року Міністерство оборони також за секретним контрактом **закупило** у Харківського конструкторського бюро з машинобудування ім. О.О. Морозов 20 одиниць БТР-4Е за 130,9 млн гривень.

Після недовгої експлуатації нової техніки військові були змушені звернутися до Харківського бюро за гарантійним ремонтом. Протягом грудня 2014 року по літо 2015 року придбані БТРИ виходили з ладу після 300-1000 км пробігу. При цьому, гарантійний строк складав 20 тис км.

"Після того як підрозділи, які використовували БТРИ, вийшли у лютому 2015 року в зону проведення АТО, поломки техніки продовжились, виникали неполадки із системою управління вогнем (під час стрільби вимикались електронні монітори), корпуси машин після одного року служби почали давати тріщини, які не забезпечують захист військовослужбовців, що свідчить про неналежну якість металу або порушення виробником технологій виготовлення", – із матеріалів досудового розслідування слідчого відділу Головного управління Нацполіції у Харківській області.

Минулого року прес-служба концерну "Укроборонпром" повідомила, що шукає альтернативу корпусам ЛКМЗ. Харківський завод ім. В.О. Малишева приступив до **зварювання** першого експериментального корпусу бронетранспортера БТР-4.

Родинні традиції

Державні оборонні компанії всіма силами намагаються продемонструвати свою значимість та масштабність. Від допитливої громадськості їхня фінансова діяльність захищена всюдисущою державною таємницею.

Щороку на національному параді та виставках залюбки демонструються нові розробки та екземпляри бойової техніки. Однак є вагомі підстави вважати, що саме брак інформації про оборонні закупівлі держави призвів до того, що в структурі оборонно-промислового комплексу згуртувалася окрема каста ділків.

Того ж Дмитра Перегудова ще у 2013-му році при Вікторі Пшонці Генпрокуратура перевіряла на причетність до розкрадання іракських коштів в так званій "справі Саламатіна".

До слова, батьку Перегудова Олександрю Перегудову вдалося протриматися і при новій владі. На посаді директора державного заводу "Маяк", який виробляє **скандальні міномети "Молот"**, він пробув до 2018 року включно.

За його керування, столичний завод втратив **виробничі потужності**, цехові площі, а також завинив понад 100 мільйонів гривень **партнерам родини Перегудових**.

Тільки у 2017 році Дмитра Перегудова офіційно **оголошили у розшук** через підозру у заволодінні у складі злочинної групи 24 млн доларів із іракського контракту.

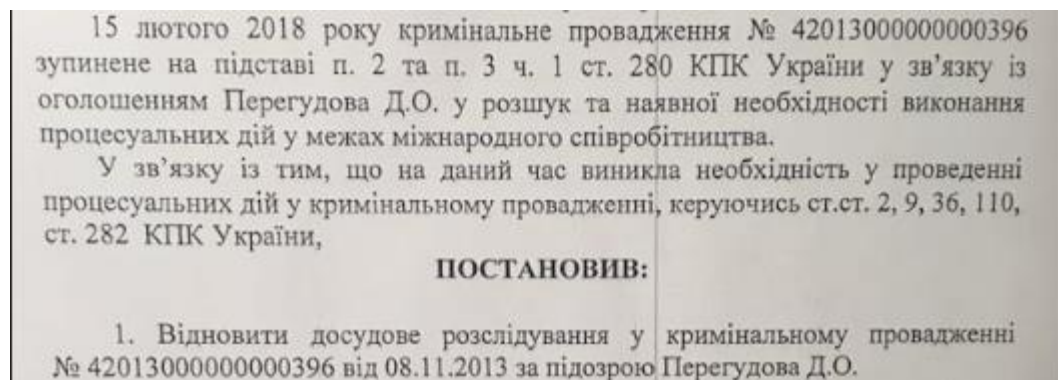

Фото з постанови ГПУ щодо відновлення досудового розслідування стосовно Дмитра Перегудова

З часів іракського контракту минуло багато часу. Вже давно в Україні немає Саламатіна, в системі "Укроборонпрому" Перегудових, а на Харківському конструкторському бюро з машинобудування змінився четвертий директор.

Власне, вже й Ірак знайшов нового постачальника. У 2017 році російська Федеральна служба з питань воєнно-технічного співробітництва **оголосила про підписання** великого контракту на постачання бронетанкової техніки в Ірак.

На початку 2019 року директор федеральної служби з військово-технічного співробітництва Росії Дмитро Шугаєв в інтерв'ю російській газеті **"Коммерсант"** заявив, що сума замовлень іракців сягає одного мільярда доларів.

Та це не значить, що на цьому неприємна історія для України закінчилася.

Досі залишаються питання до Генеральної прокуратури, яка з 2013 року розслідує діяльність Дмитра Перегудова.

На **запит про результати** через шість років у ГПУ відповіли, що це таємниця досудового розслідування. І підкреслили, що не будуть надавати інформацію стосовно

того, чи оголошувалася підозра самому Перегудову, оскільки заключного вирок у справі немає.

З огляду на викладене інформуємо, що запитувана Вами інформація є відомостями досудового розслідування та відповідно до вимог ст. 222 Кримінального процесуального кодексу України, ст.ст. 6, 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації», є інформацією з обмеженим доступом і на теперішній час не підлягає оприлюдненню.

Окрім того, відповідно до статті 296 Цивільного кодексу України ім'я фізичної особи, яка затримана, підозрюється чи обвинувачується у вчиненні кримінального правопорушення, або особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може бути використане (обнародоване) лише в разі набрання законної сили обвинувальним вироком суду щодо неї або винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення та в інших випадках, передбачених законом.

Фото з відповіді ГПУ щодо результатів розслідування стосовно Перегудова

Питання залишаються і до слідчого управління військової прокуратури об'єднаних сил, яка безрезультатно з 2016 року **розслідує** бюджетні втрати при постачанні "іракських БТР" до Нацгвардії. При цьому, як зазначили у відомстві, досі жодні підозри у справі **не повідомлялися**.

Питання є й до поліції Харківської області, яка також з 2016 року **розслідує** постачання бракованих БТР до Збройних сил і просто **відмовляється повідомити**, які врешті результати розслідування.

Хоча варто відзначити і начебто позитивні рухи після іракського фіаско. У квітні цього року прес-служба концерну "Укроборонпром" **повідомила**, що на ХКБМ запущено власне серійне виробництво корпусів для моделей БТР-4. Правда, слід враховувати нещодавню **заяву Міноборони** про те, що їх не задовольняє якість окремих зразків броньованої сталі, виробленої на підприємствах "Укроборонпрому".

Історія з іракськими контрактами, українськими аферистами та бракованими БТР для Збройних сил під час війни з Росією є червоною лінією, після якої новим керівництвом держави мають бути зроблені безкомпромісні висновки.

Будь-яка техніка, таємність закупівель якої обґрунтовується військовим часом, має проходити додаткові перевірки задля убезпечення від браку.

Діяльність всіх керівників оборонних заводів, які і досі на посадах з часів Саламатіна, має бути переглянута незалежною урядовою комісією із залученням громадських експертів та журналістів-розслідувачів.

І останнє – та ж комісія має переглянути діяльність спецекспортерів військових товарів, та встановити запобіжники від виведення коштів іноземних партнерів України в далекі офшорні гавані.

Бо дешевше попередити розкрадання коштів, ніж потім шукати їх по всьому світу.

Цей матеріал було підтримано проектом "OPEN Media Hub" за фінансування Європейського Союзу.

Гліб Канєвський, StateWatch, проект "Марлін", для УП

ТЕМИ: **УКРОБОРОНПРОМ ХАРКІВСЬКА ОБЛАСТЬ СБУ ДОНБАС ОПК**